

Womhaj Bóh!

Číslo 40.
4. oktobra.

Četnik 6.
1896.

Serbske nedželike kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihicizhejezku w Budyschinje a so tam dostacž sa štwórtlětnu wčedrlatu 10 na

18. nedžela po kwjatej Trojizy.

Na žnjowy džakny kwjedžen.

Hdyž so nětko žně i Božej huadu domoj wukhowane, podamy dženska lubym Serbam rozpominanje na žnjowy džakny kwjedžen a pschi nim njech naš wodži štwórtu próstwa i Ruješoweje modlitwy:

Našch wšchědny khlěb daj nam dženska!

Našch wšchědny khlěb daj nam dženska! tak spěwamy w štwórtěj próstwyje kwjateho Wótezenascha, a Luther pschistaji to je tak wjele: „Bóh dawa wšchědny khlěb tež derje bjes nascheje modlitwy wšchitkim slym ludžom; ale my prošymy w tej próstwyje, so by nam to pólnacž dał, so bychmy i džakom kwój wšchědny khlěb k sebi brali.“ Wo tajkim i džakom — tak wuczi naš Luther, tak předuje nam žnjowy džakny kwjedžen. Prošenje wo wšchědny khlěb wšchak skónčujuje tajka wulka wěz njeje. Ale próstwa je tola sama poł modlitwy. Hake hdyž džakowanje k temu pschińdže, je to zyla modlitwa. Kak nawuknjesech so Bohu sa wšchědny khlěb džakowacž.

1. Wopomni wulkosč daru! Luther dale praji: Wšchědny khlěb pak je: Wichitko, ichtož k žiwnošći a potrebnosčiji čěła kłuscha. A to so sapočnuje i jědžu a picjom. Je to malo? Wo prawym wjazy hacž kłěboro a kłoto. Šchto zyle kłoto romha, hdyž niczo narostlo njeje a njepscheczel knano pola sapuscžuje? Někotryžkuliz bohaty by wjele sa to dał, hdy by jemu khlěb tak derje kłodžil kaž kłudemu. Ale my mamy jón kóždy džen a

teho dla jón došč njewožimy. Kakte picže lacžnosč najlěpje staji? Woda je najlěpsche — to je hižo w starym čašu starý griechiski mudry Thales wuprajil. Hdyž wšchak so telko milionow zentnarjow jecžmjenja wot piwarńjow, dale milionow zentnarjow bėrnow a rožki wot palenza pőzerje, džiw njeje, so so tyžazy w starosčiji a so prascheja: „S wotkal bjerjemy khlěba?“ — A žiwnošći a potrebnosčiji hiščeže wjazy dylzi jědž a picže kłuschtej.

W starym čašu by so prajilo: „něšto do teho čěła, něšto na čěto a něšto wysche čěła, po tajkim draštu a črije, dom a dwór. Dale fromny muž, fromna žona!“ Wšchetož kusk kała i lubosčju je lěpsche hacž tucžny wól i hidženjom. Dale „fromne džěcži!“ — pobožne džěcžo je lěpsche hacž tyžaz bjesbóžnych a bjes džěcži wumrjecž je lěpje hacž bjesbóžne džěcži mēcž. My hiščeže i Lutheroweho wukładowanja wosmjemy „stromošč.“ A tola je jich tak wjele khorých. Ach so bychy eži strowi k khorolozam pschistupili, někotry by sapočal džakownišchi byč a by wšchestal morkotacž. „Dobri pscheczeljo a kwėrni kušodža“, kofsiž kaž dwaj „njedótku so mje“ hromadže njebydla, ale so wježela i wježetymi a płakaja i płakazymi. S zyla wšchak wjele k temu kłuscha, wšchědny khlěb dostawacž a jón smėrom wuzicž. Dwaj a dwazycži wězow, kotrež k temu kłuscheja, katechismuž nam mjenuje. Duž budžmy dakowni Bohu sa to, ichtož mamy.

2. Rozpomni dobročiwosč daricžela. So nam wón da, je sama dobročiwosč. Čłowjeť móže woracž a byč, móže so prózowacž a džělacž. „Bót, hdyž napocži,

czoło w czoplocze; budze dzelo miichtrej khwalba zohnowanie njebo dawa." Wumelstwo a industrija wjele samozitej, pschirodospytni a filosofojo su mudri ludzo, ale trawiczy se semje wuroscz dacz woni njemozna. Tak wostanje, kaz je psalmista psched 5000 letami wuprajil: „Ty maczeisch horn i wykofoscze dele; ty nakyczisch semju i plodami, kotrez stworisch. Ty cziniisch, so trawa sa stot roscze, a zito ludzom k wuzitku, so by khleb se semje wuwjedl." Ty a pschezo safo ty. Niz stworba, niz njebeša, niz pschypad — ton zimy Boh, nalcu Woczez w njebešach, dawa nam khleb, dawa nam mozy, so mozemy dzelacz, won moze czežo sašlužene kroschki zohnowacz, so sa khleb a wobydlenie došahaja. Czeho dla so pschezo šwari na stat, zyrkej a kralestwa? Czeho dla woczy njepoibehujemy k horam, wot kotrychž nam pomoz pschiudze? — So won dawa, je dobrocziwosc, so won wschitkim itym ludzom dawa, je dobrocziwosc. Boh dawa šwojemu šloneczku škhadžecz na dobrych a šnych a dawa deszcz na prawych a njeprawych. Ty mozeisch morkotacz a na Boha so hóršicž. — Boh njepšchestanje tebi khleb dawacz woczakuj, so šebi šwojej ruzny borsy stynjeisch w dżakownosczi. Šusto so šda, kaz by so pobožnemu hubjeišcho czinilo hacž bjesbóžnemu. Ale Lazarus žaneje sawiše pscheczivo bohatemu nima — pschetož won wē 1. Boh ma prawo czinicž i tymi šwojimi, šchtož won chze, 2. Šwēt šandze, bohatstwo tež, 3. šchtož so pošledni šmēje, temu so najlēpje šmēje. — My prošmy wo wschēdny khleb. Psches to wschēdne teje dobroty je so jich najwjazy tak na to šwuczilo, so dobrotu daricžela wjazy njewopomnja. Ale njedyrbjalo naž to wschēdne dżakownych czinicž! Boh ma šwoje špodobanje na tych, kiž su i wutrobu jemu dżakowni.

3. Dopomni my so, kak njedostojni su czi, kiž te dary dostawaju. Šajka to mudroicž, kotraž po šchtwórtej hnydom pjatu proštwu štaji, so bychmy so na to dopomni, so czi šami, kotšiz prošča: „našch wschēdny khleb nam daj“, dyrbja tež prošcz: „wodaj nam našche winy“ abo so czi šami, kotšiz chzedža wschēdne a bohacze khleb, tež wschēdne a bohacze šhrēšcha. Albo njeje tak? My prajmy: daj nam a někotre pschi šebi myšli: daj mi! Nješbu woni mjenje abo bóle šhori na šebicžnoicž, kotraž jenož to šwoje pyta, so wo to njestarajo, hacž so šušod šytny abo hlōdny do loža lehnje, kotraž šama na šwój wuzitk dżiwajo so nicžo ja tym njeprašča, hacž drugi pschi tym do hubjenštwu padnje? To šłowczko „našch“ je šłowo dobroprošchazeje, šmilneje luboicze, a na tej pobrachuje. — My prajmy: daj nam našch khleb, t. r. psches šwērne dzēlanje, psches šprawnoicž w žiwjenju warbowany khleb. Je won našch, hdyž njepšwērnoicž a njeprawdoscž, hdyž pošlecze, šylna abo šdychowanje czwilowaneho štworjenja na nim wišny? My prošmy: daj nam dženša a dyrbimy Bohu tu štaroscž na jutšiche pschewoštajicž, niz i lohkošmyšlenoscžu, kotraž na nicžo njetwari, ale i tym dowērjenjom, kotrez štaroscž na teho wschēhomóžneho czifnje. Ale na tym tež pobrachuje. Doscž — my njemozemy žanych sašlužbow mjenowacz, kotrez bychu na našchu wērni so šapjerate, ale pschi tym wostanje, šchtož šmy jako dzēczi nawukli: „A to wschitko i luteje wórzowšteje, bóžiteje dobroty a šmilnoicze, bje wscheje mojeje sašlužby a dostojnoicze, sa to wschitko ja so jemu dżakowacz, jeho khwalicž, jemu šlužicž a jeho pošluchacz winojty šym.“ To je sawēšcze wērno.

S c z e ž t e h o c z a š a .

4. N a d p a d .

(P o f r a c z o w a n j e .)

Nětko bēšche došč nashonił, štarichej bēšchtaj so wukhowaloj. Nětko khwatašche tam, hdyž bēchu šebi w šwojim czašu šhowanku pschihotowali. S cžicha tam šahwišda; to bēšche jich wotrēczane šnamjo. Šsama wotmolwa šaklineža k njemu wrēczo.

„Tež ty šy wukhowany! Bohu budž dżak!“ dzēšchtaj nan a macž, jako Šank do jich šhowanki šastupi. Šank powjedášche nětko wšcho, šchtož bēšche mješ tym špodživneho nashonił. Potom pak so woprašča: „Kak dha šcže so wy wukhowali?“

„Lēdma šmy šajecžu a šmyereži wucžekli“, wotmolwi nan. „Lēdma poš hodžiny bēšche, jako bēšchtaj so wój wotšaliloj, jako pschi mēšacžkownym šwētle někotrych mužškich poš kēřkach khodžicž widžach. Nicžo dobreho wot nich njewoczakach. Teho dla mējachmy so khētšje i pošležu won i proča do lēša, so bychmy tam dalšche woczakali a so poš tym roššudžili. Lēdma bēchmy so w hujcžinje šhowali, hanjachu tež hižo šchecžo njepšchocjo do našcheho doma. My bēchmy wukhowani: tebe pak pošrečichmy Božej hnadže a šmilnoiczi!“

Powjedachu šebi dale to a tamne.

„Byla hola je je Šchwejdami pschepjelnjena“, mēnješche Šan.

„Ach“, šdychny macž, „to je njemóžna wēž, so na dlēšchi czaš tu wostanjemy! Šutšje hižo može so nam hluboki šnēh nawalicž; potom waju cžēř wohladaju a naž tu nadeńdu. A k temu tajke štrašne dolhe nozy bjes šwēžy w štajnej šmyertnej tyšchosczi tu pschētracz! Ša našmy a lēczo by so tale šhowanka trašch hodžila, ša šmyšti czaš pak je njemóžna wēž, so tu wostanjemy. Čhemy špytač, so na puč do mēšta nastajicž. Šam wošmu naž dobrocziwi ludžo do šwojeho domu!“

„Šchtož ty prajisch, ma žyle šwoje prawo“, wotmolwi nan. Čhemy jenož něšchto hodžinow w Božim mjenje wotpočowacz; rano šahe podamy so na puč.“

Po dole rošlēhowachu so hišcže šyre mšly, jako Šajnežy psches kēřki pschi Brēšnyž so dale bēdžachu, so bychu šbožownje do Draždžan pschischli. Boh jich šchitowášche, so jich žadny njepšcheczēl njepytny. Špróžni a wotpjeczi šastupichu wokoło 8 hodžin do Šlebanēž doma. Tu jich i wulkej pscheczelnimošcžu a radošcžu powitachu.

„Nětko wostanjecze poš naž a to na pschezo“, praji Šlebanēž knjes. Na to šhotowachu jim poš přēnim pošhodže pschihōdne, pēčne wobydlenie.

„Tu, knjes Šleban, mam tež kožany mēšch, kotryž šym w holi, tam hdyž bēchu šebi njepšcheczelojo lēhwo šhotowali, namaka!“ S tymle šłowami pschepoda Šan Šlebanēž knješej kožany mēšch.

Šleban woczini mēšch a i wēžipnoicžu pschehlada wšcho, šchtož w nim tēžšche. „Škalowiški šchwejdšti pošny wysch Štahlhancž“, šteješche na přēnim kopjenje, kotrez bēšche wucžahnył. Potom wuczeže druhe papjery, na kotrychž bēchu wšchelate našpomnjenja wo wobronjenju a mšdže wojakow. Ale hlej, šchto bēšche to tola? Na małym kopjenku šteješche napišane:

„Pólnemu wyschkej Štahlhanczej.

Pjatk nozy wot 11—1 hodž. mam ja štražu pschi wupadnješkich wrōtkach pošdla Lužiškich wrotow. Tōn czaš šebi wušwolecze! Bēle rubišchko pschi šwonkownych wrotach budže šnamjo ša waš. Šdyž czašnił na wēži šwjatych štyoch kralow dwanacze bje, so bližcže. Ženož štyžeczi mušketerow štražuje na našypach. Ša wam móšt dele pošcžežu. Šenner.“

„Božo šnježe, kak šy so tola nad nami šmilil!“ šawōla Šlebanēž knjes, „kajtu wažnu powješcž doštanjemy tola i tehole kopjena! To so nješmēny šhomdžicž; dženša je hižo pjatk. Mjelcžcže a njeprajcže nikomu ani šłowczka! Ty, Šanko, pak poš je mnu!“

Džēšchtaj hromadže hacž na Mišchjansku hašu, hdyž nawjedowat Nowomēšchczanskich wojakow bydlešche, wysch Šustachius Šōšer. S pscheczelnimym poštrowjenjom powita won nahladneho kupza pschi jeho šastupje.

„Tu cžitajcže, knjes nawjedowarjo“, dzēšche Šleban a da jemu kopjenko. Lēdma bēšche nawjedowat kopjenko pscheczital, šawōla:

„Šicheradništwu! Šchto je wam tele kopjenko pschinješl?“

„Tónle pachol! Semu a jeho staršchimaj džakuju šo tež ja šwoje žiwjenje.“

„Ty šy? Haj, šym wo wašchim špodžiwnyim wukhowanju šlyšchal, knjes Plebano! Ty šy hajnta Brandtowny šyn? Nješšy tež tamnu nóz šhěžorškeho wšchta šem t meštej pšchijwedl?“ wo-
prašcha šo nawjedowať Lšjer.

„Haj, knježe!“ wotmolwi Šan.

„Bošdžišcho wo tym hiščeže porěčimoj, dofelž šmy tebi wšchitzy wulki džak winowaczi. Nětkole pak wrócž šo je mnu! Tež wy meježe wutrobny džak, knjes Plebano!“

(Boťracžowanje.)

Wbošy Armenišzy kšhešćizienjo

wo pomoz wołaja. Wšchudžom w našchim wótžnym kraju šo kšhešćizianški lud hiba, šo by w šmilnej lubošći šwojim wbohim pšhešćehanjym bratram a šotram w jich wulkej nušy a štyštnošćizy pomhal. Lubym čžitarjam našeho łopjena je šo hřžo pšched krótkim šjewiko, na fajke nječłowške wašchnje Turkojo pšhešćizno wbohim Armeniškim šahhadžuja a jich šanicžuja. Wot našymy šandženeho lěta je šo tole pšhešćehanje šapoczalo a hiščeže pšhežo žaneho šonza nima, haj, w pošlednich dnjach šašo nowe šrudžaze powješće dońdžechu, šo šu Turkojo kaž džiwje šwěřjata wwohich Armeniškich šonžowali. Wulki džiw je, šo wšchelate nowiny Turkam pomhaja a winu na Armeniškich štokfaja, šo šu šo šbėhali. Armenišzy šebi nješšy ničžo žadali hačž to prawo, ja kotrež je jim šultan šjawnje rukowanje dať — ale tole jim jako kšhešćizianam šlubjene prawo je drje na papjerje štalo, ale šultan je šo wohladal jim to šlubjenje džeržecž. Něšto teho šu šo hrube čžřjody Turkow a Kurdow do Armeniškich dale a jich š pomozu pilizije morile a šabiwale. Šo šu Armenišzy wob-
hladniwy a dželawy lud, kiž je pšches šenjeho Turku a teho dla tež do předka pšchindže, tola ničžo šle njeje. Ale našchi nowinarjo Turkow šakitazy praia: woni šu šo tola w pošlednim čžazu jako šbėžkarjo wopofajali a šjawnje šwoje hroženja wuprajili. Š přenja šo prašcha, fak daloko šu tele powješće pšhešćizno Armeniškim wěrne, pšchetož my wěmy, šo šu Turkojo wulku ličžbu dopiřowarjom šebi pokupili a šo tučži jenož tajke powješće (faž je wot Ameri-
kašeho dopiřowarja šjawnje dopofajane) do šwěta šezelu, kotrež Turkam pomhaja. A potom wopominny dale: tuton wbohi lud šo nětko čžwiluje a honi kaž šwěřina na hońtwje, bješ teho, šo by žadyn kšhešćizianški štat jim pomhal a ja nich wuštipil. Wón je na kšhešćizianšku pomoz podarmo čžakal. Nětko šo na nim šmilil njeje. Dyrbi dha šo šon lud faž na šemi kažaza wacžka š meřom šateptacž dacž. Šo je potom w wšchem šadwělowanju něfajke hrožaze šłowo pšhešćizno šwojemu mordarjej wuprajil, a šo je wopušćezeny wot tych, na kotrychž nadžiju štaji, šebi na to myšlicž mohł, faž by polne šanicženje šebi šam pomhajo wot-
wobrocžicž mohł, nješměl po prawom ničto temu ludej porokowacž. My wěmy wot šwědtow, kotřiz šu šami je šwojimaj wocžomaj widželi, fak šu Turkojo pšhešćizno wbohim Armeniškim šahhadželi — a to je nam wažniške hačž wšcho nowinařstwo, kotrež je tež š džela teho dla šhětro štroniške, dofelž wšchal dyrbi šo tež šjawnje šakitowacž, šo našche europiške kšhešćizianške štaty š meřom pšchi-
hladuja, hdyž nječłowšzy Turkojo kšhešćizianšku krej pšchelinwaju. To pak je tak šrudne, šo šrudniške byčž njemóže, šo šo wot šjedno-
čzenych kšhešćizianškich štatow hačž dotal hiščeže prošcha pšhešćizno temu džiwjemu turtowštemu ludej štalo njeje. Čži, kiž šu šami pšchihadowali, nam to krejpshelecže takle wopiřaja: Na wěšte wotřecženje džiwje turtowške čžřjody huišo wot wořatow podpjerane, Armeniškich w mešće abo na wřach nadpadnu. Šbždeho Armeni-
škeho, kotrehož wohladaja, woni šabija, žony a holzy š domow won wlecža a je na najhrošniške wašchnje wonjecžezčuja a čžwiluja. Šichežo žalošniške martry šebi džiwu Turkojo wumyřluja; pšchetož morjenje kšhešćizianow je tola ša nich wěšte pšchindženje do paradisa. Šdžež morjenje pomalku dže, woni domy š ludžimi napjelnjene šapaluja. Tak šo w žyřtwi w Arfa 2—3000 ludži žiwych špali. Na tole wašchnje šo w Armeniškej wjele wjazy dyžli 100000 šonžowa, bješ nimi 27 ewangeliškich duchownych. — 2500 kšhe-
šćizianškich wřow šo wupušćzi, 568 kšhešćizianškich žyřtwow šo šaniczi, 282 žyřtwow šo do muhamedaniškich moškejow pšchetwori. Ale njebėšche žaneho wumóženja? Haj to wšchal jim muhamedan-
šzy poščicžachu — ale š tym wumėnjenjom, šo kšhešćizianšku wěru šapřechu — a Šlam pšchiwšachu. Něhđže 100000 kšhešćizianow

šo tak šašlepicz da — a šebi wšchal šwoje žiwjenje wukhowa. A fajta je tam nětko w Armeniškej nuša? 546000 kšhešćizianow, š kotrychž šu wjetřchi džel wudowny a šyroty, je w štrasche šłodu wunurjecž. Nětko, kiž to šam wohladal njeje, šebi wopiřacž nje-
móže tule šrudobu, tole hubjenstwo, hdyž džecži podarmo ša šhlėbom wołaja a, faž konšul š šharputa pišche, šo š džela š travu žiwja. A nětko je hiščeže ta wulka nuša w Šonstanti-
noplju pšhes to pošledne krejpshelecže pšchihčla. Njeby to nje-
pravo bylo, hdy bychmy tajkej nušy našchich šobuřšhešćizianow š meřom pšchihadowacž čžyli a šnano prajili: „Šchto nař Armenišzy štaraja?“ „Džel šobu tym šłodnym twój šhlėb, a wjedž šahnatych do twojeje šhěže; hdyž ty naheho widžičh, wodžewaj jeho, a njewotčehni šo woj šwojeho čžela.“ Wot tehole čžuczža napjelnjeni šu šo tež w našchim wótžnym kraju šławni kšhešćizianšzy mužojo t podpjeranju Armeniškich kšhešćizia-
now šjednocžili a tež wař, lubi Šserbja, prošcha, šo bychu šwoju šcherpatku woprowali ša wbohich kšhešćizianškich bratrow a kotry a pomhali jich šylly šwotřewacž. „Dobrotu čžinicž a wudželecž nje-
šapomėče; pšchetož tajke wopory špodobaju šo Bohu derje.“

Dary lubnych Šserbow ša wbohich Armeniškich redaktor našeho łopjena (šdr. Pařtor Golšch, Kleinbauhen bei Šlieřkowitz) rad dale wobštara.

Wšchelate š blišta a š daloka.

Njedželu je šo Draždžanřta wuštojeřza wobřamknyla. Nařch šerški muřej bėšche w pošlednim tydženju jara bohacže wopřtany, šo šo wopřt 50000 bliži. To je šawěšće š Boha wulke žohnowanje!

Šsobotu popořdnju meješche šo w štarym meječe šerški šwjedžen. Šswjedžen meje — na to kwařny šwjedžen a potom šerške džiwadlo — a šłoncžnje kermušcha. Wšchitko je šo wot wubjerka š wulkej prošu šarjadowalo a tež řjenje wumjedlo a wořebje šu lubi šhwacženjo, kiž šu džiwadlo hrali, šašo wofajati, š fajkej woporniwkej lubošćizy woni ša Šserbowřtvo štukuja. Šdyž piřhi tym wšchem něniře nowiny šonle džel šerškeho šwjedženja š wulkej šhwaltbu njewuřšehuja, nješmėny šo na tym džiwacž, dofelž wšchal bėšche šwjedžen pšchedřtajaza horřka Šserbow šhětro šnadna a teho dla žyla wěž na pšchihadowacžym Němžom wulki šacžišćez nječžinjěšche. A šo wšchal šerške džiwadlo, njech šo tež na najřeniřcho pšchedřtaji, prošchym Němžom, kotřiz šłowčžka šerški njerořymja a teho dla džiwadłowemu pšchedřtaji pšchi-
hladowajo ani wotmyřla njeřapřchinnu, jara njeřojimuje, je rořumicž. Šinař je to pola šerškeho ipėwa, kotryž t wutrobje řecži. Tak je šo tež šobotu wječor w šłownej šali wuštojeřzy hiščeže juntrócž pšchedřtajeny šerški konzert najšepje poradžil. Wón bėšche jara derje wopřtany — šama našche šhěžoržyna macž nař se šwojim wopřtom pocžezči. Wšchelate wěžy šu šo dyrbjeli wopřjetowacž. Šoli wot Šrejšchłaka a Ššłodenka, špėwanaj wot kuřeja šantora šanti a kuřežny šagedornež šebi wopřchitkowne pšchipořnacže dohřšchaj. Wunořch tuteho druřeho konzerta je — faž šo nam piřche — Bohu budž džak šajli, šo je deřizit přeniřeho wurumany.

Na šwjedženju šwi. Mičhala šwječezšche šo w Mičhalškej žyřtwi w Budřiřćizne šwi šwjedžen wobocžneho Šustav-Abolřškeho towarřtwa: Šuba Mičhalški wopřt šebi wěčeže šonle dženi bješ wotpořlada wušwolila njeje, ale je š tym wulkej dyle, šo dže jako řečezřta ewangeliška wořada džiwajo na teho šwarřas žandžela. po kotrymž je řjenowana, wořowacž pšhe-
čizno wšchitkim šładem na šwěto ewangelija w myřli Šustav-Abolřškeho towarřtwa. Šserške šwjedženške řemichenje šapoczža šo popořdnju w 2 hodž. a něniře popořdnju w 4 hodžinach. Woltar bėšche na najřeniřcho wupřšchenny. Na šerškim řemichenju přėdowacž knjes šarar šr. Kencž š Wjelecžina, na šaložku Matth. 10, 1 šebi to prašchenje štajo: Šak š knjes šhrystuř šwojich wóřłow woni řezle na polo Šustav-Abolřškeho towarřtwa? Woni šu 1. wuhotowani š jeho duchom; 2. wobřonjeni š jeho mozu; 3. napjelnjeni š nadžiju na dohucže. Něniře přėdowanje meješche knjes šarar šubiza š Butež wo Šjewjenju Šswj. Šana 2: 25: Šchtož wy macže, to džeržezče, hačž pšchindu. A kotřakej šwěřnořćizy po šutym šłowje Božim knjes šwjedženški přėdar šwjedženku wořadu napominařche 1. t šwěřnořćizy t wořadže domach; 2. t šwěřnořćizy bratram wotřach; 3. t šwěřnořćizy t temu šnjeřej horkach. Wobaj čžezčenanaj wot Boha wobdarjenaj přėdarjej š možnym šłowom wutrobny pořlucharjom šahoržachu ša šwřatny škut našeho Šustav-Abolřškeho towarřtwa. Wěčeže řeju pšheče, kotrež wobaj w šawodže šwojeho přėdowanja t wutrobam wjedžezchaj, šo njeby šonle šwjedžen bješ žiweho řłoda na ludej wořadže wotřal, podarmo bylo njeje. Haj my možachmy widžecž, fak pořlucharjo š wulkej nutřnořćizy a šamej huřtořćizy přėdowanjomaj wot přeniřeho hačž do pošledneho šłowa wócžža njewotwobrocžiwšchi pšchipořlucharju školletta na šerškim řemichenju je wunjeřla 187 řriwnow, na něniřim 138 řriwnow.

Wažnu dobrotu šerškeho přėdarřkeho řeminaru w Šodžiju, kotryž je na řamjet Šiwřžanřke řeologiške řakulty řralowřke kultuř miniřtřtvo w řecze 1877 řaložžilo a pod wodženje kuřeja šararja řveřerja D Šmiřcha řtajiło, šu řetřa řezehowazy pjećžo kuřeřojo, na duchowniřke řařtořniřtwa řeršich wořadow šo pšchitotuju, přecz njedžel dořho wuřwali: kuřeřaj řandidataj řyřhtar řrejbaniřki, Wanko Wanjowiřki. a kuřeřojo řtudenczi. Třšcher š Wjeřchiz, Wicžas š řwacžicž a řveřer š Delniřeho Wujeřda. Piřhi šwojich piřnych dželach a wukřenjach šu š nich řchtyřjo w wobėmaj řecžomaj přėdowali a wšchitzy pjećžo woltarřu Božu řluzžbu meři faž tež šerške džecži po wařchnju pačezřškeho rořmucžowanja na řarje wucžili.

Něczepřny wotřjad Nařizy meješche řřjedu w 10 hodžinach poředženje a meješche knjes šarar řakub pšchednořch wo wutoženju řezomnořnych a

wjeſknych Szerbskich mjenow. Sajimawy pſche noſcht powſchitkowne pſchi-poſnacze namata.

Tak mjenowane ſeſne wrota na Dunawje ſu ſo nětko wotewrile. Na Dunawje bėſche mjenujazy dla ſkaloſow i wodu ſtraznych i lodbemi na jenynt blaſku ſtraſchne pſchjedzenie. Wiſchelato je ſo poſpytalo, tak mōhl ſo tōule ſtrach wotwobroczič. Nětko ſu ikōncznye ſa 9 milijonow ſchėnukow tōule pucž ſa lōdže wėſty rziſnili. 27. ſeptembra ſu kanal tutych ſeſnych w:otow poſhwjeczili. Awſtriſki kſežor, rumāniſki a ſerbſki kral je ſwojimi lōdžemi pſches njōn pod wyſtlanjom pſchi brjoſn ſtejazeho luda pſchjedzachu. Se wiſchėch boſow kanony hrinachu, ſo bychu tōn ſwjedzenſki wofomik ſwėtej ſe ſylunym hloſom ſjewite.

Sajna ſmjercz pſches proſduoſhodzenie.

Wiſchėd wjazy lėtami bėſche w wulkim mēſcze fabrikſki knjes žiwu, kiž mēſeſche wſchitko, ſchtož mōžeiſche cžłowjeka na ſemi ſbožowneho cžinič: dobru pobožnu žonu, ſtrowe džeczi, dobru fabriku a wulke ſamoženje. Hacz tež bėſche tōn bohaty muž pſchezo ſpokojny a džaſowny? Jeho žena mēſeſche wjele czežkich hodžinom, hdyž dyrbeſeſche ſama ſemiſchi khodžicž a dyrbeſeſche pſchi woczehnjenju džeczi nanoweho pſchiklada a pomozu cžiježe parowacž. Ale tōn pſchekupz i najmjeiſcha mandželſtej i mērom cžinič daſche a tež ſwōlniwje jejne ſmilne ſtutki podpjeraſche. Tak doľho wſchitko derje džecze, domiž muž na dobo njepraji, ſo chze ſwoju fabriku pſchecacž, doľež mōže ju derje ſaplacženu doſtač. Placžo mandželſta proſcheſche, ſo by ſo tōule njerōſomny wotpohlad jažo puſchėžil a to jenož ſameho njeſničomneho mammona dla, kotryž jim tola ženje pobrachowal njebėſche.

„Nē“, wōn hučwnje wotmolwi, „teho dla niž, ale doľež mam to hučwanje byte, kotrež i tajkim pſchekupſtwom ſwiſtuje a doľež chzu tež juntrōč jako bohaty njewotwiſny muž žiwjenje wužicž.“

„Do ſo molitſch“, wotmolwi mandželſta, „na hučwanje budžeſch, hdyž ty ničo dželacž njeſmējeſch, hiſchėže ſto krōč wjazy ſkoržicž dyrbeč. D daj ſo naproſyč! Pomysl ſebi na naſchich ſwėrných dželacžerjow, kotriž tebe kaž nana lubuja a kotriž bychu zuſeho knjeſa njerad mēli. Wiſchėde wſchėm paſ, ſchto daſch ty twojim wotroſežonym ſynam do pſchiklada?“

Doľež jejne byly a proſtwny ničo njepomhachu, ſo ta wboha žena na ſwojeho duſchowpaſtyrja wobroczi, kotrehož pſchekupz czeſeſeſche a lubowaiſche. Tež jeho napominanja njepomhachu. Doľež bėſche jemu wboheje žony žel, wōn domjazeho lēkarja, ſwojeho pſchecžela, proſcheſche, ſo by wōn poſpytal, hacž nēſchto wuſkutkuje. Lēkar bėſche wſchōn ſaſtrōženy, jako wōn wo tym ſlycheſche. Wōn praji:

„Hdyž ſo wy, luby knjes duchowny a ta wboha žena bojitej, ſo budže ſo tōn muž pſchi ſwojim proſdnym khodženju njeſbožowny cžucž a tym ſwojim wobežežny byč, matej cžiježe prawje. Me ja hiſchėže dale wiđu. Wiſchekupz ma czerpjenje žōldta a jeho pſches dželō ſarjadowane žiwjeiſte waſchuje, tak ſo dyrbeſeſche ſahe lehnycž khodžicž, je khorojezi jadžewalo. To nětko na dobo ſaſtanje a teho runja to w fabrizy nuſne cželne dželō, kotrež je najlēpſche lēkarſtwno pſchecžiwō lohtemu czerpjenju nohow. Hdyž tōn muž nětko najdlēžichi cžaſ byda, doľho ſpi — ſmēju bōrny khoreho, kotryž i czežka jaſo wotkhor.“

Kunjež ſo fabrikſki knjes jara khoroježe bojeſche, woſta tež khutne napominanje lēkarja njewobkēdžbowane a ja nēſchto dnjow ſo fabrika pſchėda, hdyž tež dželacžerjo žalōſežachu. — Cžehož bėchu ſo bojeli, pſchiūdže. Najprjedy ſo tōn muž w ſwojej ſwobodnoſczi ſbožowny cžujeſche; potom ſo jemu woſtudži, doľež duchowneho dželā njeſeſeſche. Wječor by derje hacž do nozy wječerjal a pił a hdyž bėſche jeho žena tež jara ſpōzna, wona jemu k towaſtwnu ſedžo woſta, ſo njeby ſam do korežmow khodžil. Wodnjo by ju ſe ſwojej wobožnoſczi cžwilowal, by jejne ſemiſchi-khodzenie wuſmēchowal, by jejne ſtutkowanje na khudnych hanił a ſwojim džecžom ſly pſchiklad dal, ſo dyrbeſeſche macž najmlōdſheho ſyna do penſije dacž. Schtož by najprjedy hiſchėže cžinič, ſo by ſe žohnowanjom na wiſchelatič towaſtwnach ſtutkowal, wōn tež woſtaji, doľež ſo jemu wjazy njechaſche. Pſchi tym bu cželne hubjeny; jeſeč jemu njeſkōdžeſche, hacž runje by wiſchelate ſpytal. Najlēpſhe wina by pił — ale wiſchitko bėſche podarmo. Skōncznye po lēkarja pōſlachu, kotryž na ſmjercz khoreho muža namata. Ach, a — nětko pſchiūdže njeſkōncznye ſrudne ſmjertne ložo bjeſ troſchta a mēra, poľne njeſečerpliwōſcže, ſebicžiwōſcže a ſmjertneje ſtyſkōſcže. Wacžeri a džowzy bu druhdy czežko pſchi tymle

czežkim hladanju wutracž. Jaſo paſ lēkar žonje kaſaſche, po duchowneho pōſlacz, ſo by muža w jeho žalōžnym njemēre troſchtowal, wona ſe ſylſami wotradžeſche prajo, ſo by khory jeho won cžibnył a pſches hučw ſo jeho czerpjenje hiſchėže pohorſchilo. Duž woſta.

ſa nēkotre dny wōn wumrje, woplakany wot jich malo. Ničto ſebi jara po nim wjazy nježadafche. Haj, bohužel ſo jeho ſmjercz jako žohnowanje ſa džeczi wopokaja, w kotrychž radženju macž najlēpſchi troſcht namata. Duchowny, kiž bėſche w ſwōjbje mjenje ſmaty, bėſche pohrjebnu rēcž mēl.

Spėwaj a dželaj, woboje dyrbi hromadže byč. Hdyž jene pobrachuje abo woboje, tež pſchi bohaſtwje žane ſbože byč nje-mōže. A hdyž je žiwjenje bjeſ Boha žalōžne — ſchto hallo wumrječe bjeſ njeho — tola my njechamy ſudžicž, ale ja naſ a wiſchitkich proſyč:

D Knježe, daj pſches Khryſta frej,
So ſo mnu w ſmjerczi derje ſtej!

Nēichto k roſpominnju.

Kōnz wuſmēwza.

W wjezju w horach ſo kwaſ ſwječeſeſche. Jaſo bėſche wėrowanje nimo a kwaſarjo i Božeho doma dželchu, ſo pſchėd durjemi mlody mandželſti, ſurowy, bjeſbōžny cžłowjeſ hiſchėže juntrōč wobroczi a ſawōla i durjemi nuts do žyrtwje zyle wōtſje: „Dženja ſym poſledni krōč jow pobyl!“

Kwaſny džen ſo mny a na druge ranje ſahe mlody mandželſti — wōn w podkopyach dželafche — na dželō khwataſche. A wječeri chazyſche domoj byč. Žona mēſeſche wječer hotowu, ale wōn tu hiſchėže njebėſche; wona cžafafche, ale wōn njeſchidže. Skōncznye wiđuſeſche, ſo wōs pomalku po haſty dele jedžeſche a pſchėd kſežu ſaſta. Dželacžerjo, kotriž na woſu ſedžachu, nēſchto i woſa ſbėhachu; cžiſche woni jeho do iſtwny donjeſechu a wodžecze prječ wjachu, i kotrymž bėchu jeho wodželi. Žona tam pohlada — to bėſche jejny mandželſti, blėdy a morwy. Kruč ſkaly bėſche dele padnył a jeho roſmjatl.

Na tječi džen bu wōn khowany a po ſtarym tehdom hiſchėže placžazym waſchnju bu kaſchėž do Božeho doma pſchėd woltaſ donjeſeny. Schtyri dny po tym, ſo bėſche to hroſne hanjaze ſłowo wurēcžal, bėſche wōn po tajkim tam, hdyž njebėſche ženje wjazy pſchiitč chzyl.

„Ja, tōn Knjes, twōj Bōh, ſym jedyn ſurowy Bōh.“

Pſchipad.

Pſchėd nēkotrými lėtami wjeſeſche ſo jendželſta knjeni na lōdži. Po pucžu ſo matroſny wopraſcha: „Kaſ doľho mamy hiſchėže jecž?“ — „My budžemy, ſechze-li Bōh, hiſchėže dwē njedželi na morju.“ — „Sechze-li Bōh? Hlupe blady!“ Ina pſchecžiwu njeuērjaza knjeni; „njewēſcže wy, ſo wiſchitko, ſchtož ſo ſtanje, wot pſchipada wotwiſtuje?“

Krōtki cžaſ po tym žalōžny wichor pſchiūdže a lōdž bėſche w wulkim ſtraſche. W tym wofomiknjenju, hdyž bėſche wichor najhōrſchi, jendželſta knjeni, kotraž w ſmjertnym ſtraſche na ſtole ſedžeſche, wiđuſeſche, kaſ tōn matroſa cžiſcže i mērom nimo džecze. „Schto ſebi myſlicze?“ wona k njemu praji, „budže wichor bōrny nimo!“ — „To mōže pſchezo hiſchėže khwilu tracž, kaž ſo ſda.“ — „Ach, proſchėže tola w modlitwje, ſo njebychmy kōnz wſali!“ — Matroſa i boſa na tu knjeni pohlada a pſchitaji: „Dyrbju ſo k pſchipadže modlicž?“

To je raſne dopokajmo ſa to, ſo tajzy, kotriž ſu w mērných cžaſach bjeſ Boha a Khryſtuſa živi a kōždu myſl na Boha, njebeſa a helu wot ſo pokafaja, tola w cžaſu ſtracha w ſwojim ſwėdomnju ſacžuja, ſo je wſchėhomōžny Bōh.

„Pomhaj Bōh“ je wot nētka niž jenož pola knjeſow duchowných, ale tež **we wiſchėch pſchėdawarujach „Serb. Nowin“** na wſach a w Budyſchinje doſtač. **Na ſchtwōrcž lēta** placži wōn **40 np.**, jenoſtliwe cžiſkla ſo po **4 np.** pſchėdawaju.